AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 PAPILDYMO 10 (1) STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Lietuvos Respublikos valstybino socialinio draudimo įstatymo papildymo 10(1) straipsniu projekto (toliau – Projektas) rengimą paskatino siekis užtikrinti pagal įstatymus ne visą darbo laiką dirbančių asmenų valstybinio socialinio draudimo garantijas. Šiuo metu pagal darbo sutartis dirbančių asmenų socialinio draudimo stažas nustatomas pagal priskaičiuotų valstybinio socialinio draudimo įmokų į Valstybinio socialinio draudimo fondą (toliau – VSDF) laikotarpį ir ligos, profesinės reabilitacijos, motinystės, tėvystės, motinystės (tėvystės), ligos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų, taip pat nedarbo socialinio draudimo išmokų iš VSDF gavimo laikotarpius. Jei įmokos priskaičiuotos nuo minimaliosios mėnesinės algos (toliau – MMA) dydžio sumos, įgyjamas vieno mėnesio socialinio draudimo stažas. Tais atvejais, kai įmokos priskaičiuotos nuo mažesnės nei minimalioji mėnesinė alga sumos, socialinio draudimo stažas laikomas proporcingai mažesniu.

Pagal VSDF valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktus Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenis, 2017 m. sausio mėn. Lietuvoje buvo 122 tūkst. (neįskaitant asmenų iki 29 metų ir pensinio amžiaus asmenų) pagal darbo sutartis dirbančių asmenų, pas darbdavį (draudėją) dirbusių visą mėnesį, ir šiems asmenims buvo priskaičiuotos valstybinio socialinio draudimo įmokos nuo sumos, mažesnės negu MMA. Šių asmenų vidutinės draudžiamosios pajamos per mėnesį buvo tik 203 EUR, todėl šių asmenų per kalendorinius metus įgytas socialinio draudimo stažas būtų proporcingai mažesnis.

Siūlomu teisiniu reguliavimu taip pat būtų užkirstas kelias piktnaudžiavimui, kai darbdavys savo darbuotojui faktiškai apskaičiuoja minimalios mėnesinės algos dydžio su darbo santykiais susijusias pajamas, tačiau valstybiniam socialiniam draudimui deklaruoja ir moka valstybinio socialinio draudimo įmokas nuo sumos, mažesnės negu MMA.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projekto iniciatorius ir rengėjas – Seimo narys Algirdas Sysas.

Įstatymo projekto rengimo procese dalyvavo VSDFV atstovai (kontaktinis asmuo – VSDFV direktoriaus pavaduotojas Ježy Miskis (8 5 2724306).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Remiantis šiuo metu galiojančiu įstatymu ir Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 647 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“, pagal darbo sutartis dirbančių asmenų valstybinio socialinio draudimo įmokos skaičiuojamos nuo kiekvienam apdraustajam asmeniui apskaičiuotos darbo užmokesčio sumos, ne mažesnės kaip Vyriausybės patvirtinta minimalioji mėnesinė alga, perskaičiuota proporcingai dirbtam laikui.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad ne visą darbo laiką dirbančių asmenų valstybinio socialinio draudimo įmokos būtų skaičiuojamos ir mokamos nuo sumos, ne mažesnės negu MMA. Socialinio draudimo įmokos galėtų būti skaičiuojamos nuo mažesnės negu MMA sumos, jeigu atitinkamą mėnesį asmuo buvo draustas pas kitą draudėją pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 1, 2, 3, 4 dalis arba gavo valstybinio socialinio draudimo senatvės ar netekto darbingumo (invalidumo) pensiją, arba jeigu asmuo yra ne vyresnis nei 29 metų. Socialinio draudimo įmokos taip pat galėtų būti skaičiuojamos nuo mažesnės negu MMA sumos, jeigu darbuotojui priskaičiuotas faktiškas darbo užmokestis yra mažesnis negu MMA dėl to, kad darbuotojas dalį jam priklausančio dirbti laiko nedirbo dėl nedraudiminio laikotarpio arba gavo ligos, motinystės, tėvystės arba motinystės (tėvystės) išmoką.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus Įstatymą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas Įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai ir / ar korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Priėmus Įstatymą, atitinkamas darbdavys (draudėjas) turėtų vidutiniškai per mėnesį priskaičiuoti 71 EUR didesnes valstybinio socialinio draudimo (įskaitant ir privalomojo sveikatos draudimo) įmokas. Tikėtina, kad pagerėtų verslo sąlygos tiems asmenims, kurie ir šiuo metu skaičiuoja valstybinio socialinio draudimo įmokas nuo sumos, ne mažesnės negu MMA, nes draudėjai, kurie faktiškai priskaičiuoja minimaliąją mėnesinę algą, tačiau valstybiniam socialiniam draudimui deklaruoja ir moka valstybinio socialinio draudimo įmokas nuo sumos, mažesnės negu MMA, netektų konkurencinio pranašumo.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus Įstatymą, reikės keisti įgyvendinamuosius teisės aktus, t.y. Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisykles.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis teisės aktų nustatytų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms bei Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Priėmus Įstatymą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės parengti įgyvendinamuosius teisės aktus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Priėmus Įstatymą, būtų papildomai surinkta apytiksliai 104 mln. EUR valstybinio socialinio draudimo (iš jų 23 mln. EUR privalomojo sveikatos draudimo) įmokų.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Asmenys, dirbantys pagal darbo sutartis; valstybinio socialinio draudimo įmokos; minimalioji mėnesinė alga; draudėjas.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia
Seimo narys ALGIRDAS SYSAS